

ที่จริงผมทำงานมูลนิธิ และงานสาธารณประโยชน์อื่นๆ ก็หวังทำบุญเหมือนกัน เป็นการทำบุญเพื่อความชุ่มชื่นในใจตัวในชาตินี้ รวมทั้งหวังผลในชาติหน้า ซึ่งหมายถึงผลแก่คนรุ่นหลัง ที่เป็นสายเลือดของผมหรือไม่ก็ได้ เพราะผมถือว่าทุกคนเป็นญาติกัน แม้แต่ไม่ใช่คนก็เป็นญาติกับเรา ผมไม่เชื่อว่ามีชาติหน้า เชื่อว่าตายแล้วตายเลย ไม่มีอะไรเหลืออีกสำหรับตัวเรา ส่วนจะมีความทรงจำเหลืออยู่ในคนอื่นแค่ไหนอย่างไร ไม่เกี่ยวกับเรา เพราะเราตายแล้ว ชีวิตจบแล้ว และได้บำเพ็ญประโยชน์ไว้ให้แก่คนรุ่นหลังแล้ว หมดหวังพันทุกข์พันร้อนไปแล้ว

ช่วงเดือนมีนาคมของทุกปี ผมมีประชุมสามัญประจำปีของหลายมูลนิธิ มูลนิธิพูนพลังเมื่อวันที่ ๓ มูลนิธิ สคส. เมื่อวันที่ ๖ มูลนิธิหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ เมื่อวันที่ ๒๑ มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติและ มูลนิธิสตรี้-สฤชดิงค์ เมื่อวันที่ ๒๘ และมูลเพื่อการพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ ในวันที่ ๒๙

ส่วนมูลนิธิเพื่อการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ มีการประชุมตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์

ปีนี้ผมไม่ได้เป็นประธานกรรมการมูลนิธิมหาวิทยาลัยมหิดลแล้ว หมดการจะไปหนึ่งมูลนิธิ แต่ก็ได้เพิ่มมาอีก ๑ คือมูลนิธิสยามกัมมาจล เปลี่ยนจากรองประธานเป็นประธาน มูลนิธินี้ขยันประชุม คือเดือนละครั้ง ตรงกันข้ามกับมูลนิธิหอจดหมายเหตุพุทธทาสฯ ที่ประชุมปีละครั้งเดียว จึงกำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารช่วยดูรายละเอียด เดิมทำนองคมนตรี ศ. นพ. เกษม วัฒนชัย เป็นประธาน ปีนี้ท่านขอลาออก ภาระจึงตกมาที่ผม

เล่ามายืดยาว เพื่อจะบอกว่า ในสังคมที่มีอารยธรรม มีรัฐที่เข้มแข็ง และมีพลเมืองที่รักบ้านเมืองนั้นบทบาทในการพัฒนาบ้านเมือง ต้องมีหลายฝ่ายช่วยกัน ตามแนวทางของลัทธิประชาธิปไตย คือประชาชนเป็นใหญ่

ประชาชนมอบหมายอำนาจในการดูแลบ้านเมืองให้แก่ ๓ ฝ่าย คือฝ่ายบริหาร คือรัฐบาล ฝ่ายนิติบัญญัติ ทำหน้าที่ออกกติกากฎของบ้านเมือง และฝ่ายตุลาการ

แต่ในความเป็นจริง ความสงบเรียบร้อยในบ้านเมืองมีปัจจัยขับเคลื่อนมากกว่านั้น และซับซ้อนมากขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บทบาทด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ มีทั้งบทบาทภาครัฐ และบทบาทของภาคธุรกิจเอกชน ซึ่งตรงนี้ ไม่จำกัดอยู่เฉพาะภายในประเทศเท่านั้น มันเชื่อมโยงไปกับเศรษฐกิจโลกอย่างชัดเจนขึ้นเรื่อยๆ และมันมีลักษณะละโมภมากขึ้นเรื่อยๆ

ความเข้มแข็งของภาครัฐ กับภาคธุรกิจค้ากำไร ไม่เพียงพอสำหรับความเจริญก้าวหน้าและมั่นคงของบ้านเมือง ต้องการอีกหลายฝ่ายมาช่วยกัน ฝ่ายที่สาม (third

sector) คือภาคเอกชนที่ไม่ค้ากำไร(NPO – Non-Profit Organization) ที่กฎหมายบ้านเมืองให้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลได้ในรูปของมูลนิธิ หรือสมาคม สำหรับให้ประชาชนรวมตัวกันทำกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์ ภายใต้ข้อบังคับของกฎหมาย

กฎหมายระบุให้คณะกรรมการที่เป็นบุคคลน่าเชื่อถือ ทำหน้าที่กำกับดูแล ดังนั้น เมื่อผมอายุมากขึ้น จึงได้รับเชิญให้เข้าไปเป็นกรรมการมูลนิธิมากขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งผมก็ยินดี ถือเป็นการทำงานแทนคุณแผ่นดิน คนเราต้องรู้จักมีความกตัญญูรู้คุณต่อผู้มีพระคุณ และต่อแผ่นดิน

ในการประชุมสามัญประจำปีของมูลนิธิ มีวาระหลักคือ (๑) รับรองงบดุลประจำปีที่ผ่านมา (ที่ผ่านการตรวจสอบของนักบัญชีรับอนุญาตแล้ว) (๒) รับทราบผลงานประจำปีที่ผ่านมา (๓) ให้คำแนะนำและเห็นชอบแผนงานและแผนเงินประจำปีต่อไป (๔) เรื่องอื่นๆ

การทำงานมูลนิธิ ให้มีความก้าวหน้ายิ่งขึ้นต่อเนื่อง เป็นเรื่องท้าทายมาก เพราะสังคมไทยผู้คนไม่นิยมบริจาคเงินเพื่อทำงานพัฒนาสังคม เรานิยมบริจาคแก่โรงพยาบาล และแกวัด โดยถือว่าได้บุญ ทำนองทำบุญสำหรับเป็นการลงทุนไว้รับผลบุญในชาติหน้า โดยตีความคำว่าชาติหน้าว่าหมายถึงเมื่อตนเองไปเกิดใหม่ แตกต่างจากการตีความว่าชาติหน้าหมายถึงคนรุ่นลูกหลานของตนเองและของคนอื่น

ที่จริงผมทำงานมูลนิธิ และงานสาธารณประโยชน์อื่นๆ ก็หวังทำบุญเหมือนกัน เป็นการทำบุญเพื่อความชุ่มชื่นในใจตัวในชาตินี้ รวมทั้งหวังผลในชาติหน้า ซึ่งหมายถึงผลแก่คนรุ่นหลัง ที่เป็นสายเลือดของผมหรือไม่ก็ได้ เพราะผมถือว่าทุกคนเป็นญาติกัน แม้แต่ไม่ใช่คนก็เป็นญาติกับเรา ผมไม่เชื่อว่ามีชาติหน้า เชื่อว่าตายแล้วตายเลย ไม่มีอะไรเหลืออีกสำหรับตัวเรา ส่วนจะมีความทรงจำเหลืออยู่ในคนอื่นแค่ไหนอย่างไร ไม่เกี่ยวกับเรา เพราะเราตายแล้ว ชีวิตจบแล้ว และได้บำเพ็ญประโยชน์ไว้ให้แก่คนรุ่นหลังแล้ว หมดหวังพันทุกข์พันร้อนไปแล้ว

วิจารณ์ พานิช

๒๙ มี.ค. ๕๖

คัดลอกจาก <http://www.gotoknow.org/posts/537635>